

LBRIS

We know
books

Ion Agârbiceanu

**FILE
DIN CARTEA NATURII**

Editura Mondoro
București

CUPRINS

CIOCÂRLIA / 5
LA COASĂ / 17
BUNICA SAFTA / 24
ROITUL STUPILOR / 34
LA SECERIȘ / 41
MOȘ IONIȚĂ / 51
LA FÂN / 59
TÂLHARUL / 65
TURTURELELE / 71
LA PĂDURE / 78
CULESUL PORUMBULUI / 85
PRESURA / 93
STRĂJERUL / 100
CIORILE / 108
NINGE / 115
VÂNTURILE / 121
ÎNTÂIUL DRUM / 127
LA SĂNIUȘ / 137
POGĂNICIUL / 145
PLOAIE CU ȘIROAIE / 151
ADORMIREA MĂRIUȚEI / 157
NIȚĂ DE LA COASTA MORII / 164
ÎNTRE STEJARI / 175
NEPOATA LUI MOȘ MITRUȚ / 182
NICU / 189
SERI SENINE / 194
BOURELUL / 200
BRAZII / 206
PĂPĂDIA / 217
SALCĂMI ÎN FLOARE / 222
SPRE ODIHNĂ / 229
LÂNGĂ RÂU / 231
POPOR NOU / 237
ÎN FĂURIȘTE / 243

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
AGÂRBICEANU, ION**File din cartea naturii** / Ion Agârbiceanu. -
București : MondoRo, 2013

ISBN 978-606-8395-61-6

821.135.1-93-32

Coperta: Daniel Tuțunel
Departament Difuzare
tel. 021-211.25.00
mail: comenzi@grammar.ro

www.grammar.ro

Textul reproduce ediția *File din cartea naturii* – Ion Agârbiceanu,
Ed. Ion Creangă – 1971
Notele de subsol aparțin editurii.**CIOCÂRLIA**

Zăpada, subțiată mereu către sfârșitul lui februarie, la începutul lui martie se topi de tot sub adierile vântului de la miazăzi. Pe costișele unde bătea soarele, iarba se grăbi să-și arate acele verzi și fragede. Fierarii satului nu mai răzbeau cu ascuțitul fiarelor de plug. Prin curți, prin grădini, pe lângă jirezile de paie găinile cotcorozeau răsunător ca și când le-ar fi zburătăcit cineva. Cocoșii trâmbițau a fală de pe garduri. Purceii mici, ca niște șobolani guițau prin curți, alergând după mamele lor, care nu i-au lăsat să sugă de ajuns, grăbindu-se să râme în țelina dezghețată din grădini. Pe drumuri, după dezgheț, tina se strânse și se vedeau cărări bătucite.

O săptămână de primăvară învie lumea. Dar iarna înveninată rău se hotărî să se întoarcă, părăndu-i că prea curând a plecat.

Și, într-o seară dădu drumul vânturilor de la miazănoapte și dimineața era alb cât bătea ochiul. Nu mai ninge, dar văzduhul era sur și greu, coborât pe umerii dealurilor din jurul satului, și vântul, deși se mai potolise, tăia ca briciul.

Cotcodăcitul găinilor încetă, purcelușii cei vărgați cu dungi negre se grămădiră iarăși în paietele din cotețe, mămăruțele – vacile-Domnului – care începuseră să se ivească în țărâna de sub streășina gardului, unde bătea soarele, se făcură nevăzute.

Numai oamenii nu se înspăimântară de toanele iernii. Ei începură să iasă cu plugurile pe cobile, cu sarcinile de fân legate deasupra.

Pământul nu înghețase, iar stratul de zăpadă era subțire de tot. Dacă nu mai ninge până la amiazi se poate și topi, mai cu seamă în locurile de feție, cum erau cele ce trebuiau semănite anul acesta cu orz și cu ovăz.

La început mai puține, apoi, după ce se ascunse zăpada, tot mai multe pluguri brăzdau pământul în locurile de arătură. Vremea mirosea încă mereu a iarnă, văzduhul părea îmbâcsit cu praf fin de cenușe. Oamenii purtau căciuli și clicine peste pieptare, pogănicii – băieții care mânau vitele pe brazdă – aveau buzele crăpate și mâinile îngroșate, roșii ca racul, dar tot aveau inimă să pocnească din bici și să strige vitelor pe nume.

Vântul părea că nu mai bate, nu mai mișca nici o buruiană uscată, dar era încă viu și ardea obrajii tineri, ca o flacăra nevăzut de subțire.

Câteva zile soarele nu se arată din bolta sură și neclintită. În lumea aceea mohorâtă, nu-i venea nici unui fecior de la coarnele plugului să cânte; întinderile – lanurile, luncile, dealurile – păreau, nu știu cum, ca de fier. Parcă toate răsufiau încă a iarnă.

Seara, când se întorceau plugarii în sat, vorbeau pe drum:

— Blestemată vreme!

— O mai fi asta primăvară?

— Ne-a zăpăcit săptămâna cea caldă. Poate am ieșit și noi prea devreme cu plugul.

— Da, de unde! Ca în toți anii, nu mai în grabă.

— N-am apucat să ar de primăveri fără să aud ciocârlia.

— Vom auzi-o, n-avea grijă! Să se ivească numai soarele. Ea ce așteaptă?

Pogănicii, când intră în căldura din casă, cu degetele cârlig, cu buzele crăpate, cu obrajii arși de foc, au lacrimi în gene, de care ei nu știu nimic, ci încep să spună cu glas tare, aproape zbierând, cât de mult au arat azi.

O vreme a stat încordată lupta între iarnă și primăvară – câteva zile. Poate deasupra văzduhului de cenușă s-au tăiat în săbii, pentru că într-o bună dimineață, sabia primăverii a despiciat plumbul de sus, și vânt cald de la miazăzi, cu mireasmă de verdeață, a umplut lumea, fugărind norii cei încremenți parcă într-unul singur.

Soarele s-a ivit strălucitor de proștețime, de tinerețe și se înălța biruitor în seninătatea cerului.

Un băiețuș care se grăbi să iasă cu oile la păscut ciuli deodată urechile, se răzîmă în bătă, își răsturnă pe spate capul înfundat în căciulă, desluși mai întâi cântecul mărunț ciripitor, apoi văzu și rotirea ce se înălța în văzduh, drept în sus, și care părea că ea cântă, și un zâmbet larg îi inundă întreaga față.

— Ciocârlia! strigă el, nemaiputând de bucurie. Ciocârlia! Ia'ascultați și uitați-vă în soare! Cântă ciocârlia!

Privi împrejur; nu era nimeni în apropiere care să-l audă. Cunoștea zborul și cântecul ciocârliei încă din primăvara trecută.

Când înțelese că nu-i nimeni în apropiere să-i spună vestea cea mare, lăsă oile în luncă și alergă la cel mai apropiat plug:

— Bădiță, auzita-i ciocârlia? Eu am auzit-o și am văzut-o!

— Omul cunoștea băiețușul.

— Unde, măi Ionaș?

— Acolo unde-s oile mele.

— Nu mai spune!

— Plugarul ara cu boii, fără pogănici. Opri boii.

— N-am văzut-o când s-a ridicat în aer, ci am auzit numai cum ciripește ceva mărunț deasupra mea.

— Tu cunoști cântecul ciocârliei?

— Cum să nu-l cunosc! Și m-am uitat la cercurile pe care se înălța spre soare, până s-a pierdut în cer.

— Dacă-i așa, a sosit de-acum și primăvara, măi băiete. Era chiar vremea.

Până să-și răsucescă omul o țigară, din împrejurimi se mai înălțară câteva ciocârlii în văzduh.

— Auzi? Auzitu-le-ai? Uite-o pe una! Uite încă una! Ba-s trei! Vezi-le bădiță?

Ionaș nu mai știa după care să privească. Își întorcea capul mereu de la una la alta.

— Ține-te numai după una, băiete, dacă vrei să o vezi până o înghite văzduhul. Altfel le pierzi pe toate și rămâi numai cu cântecul.

Se mai opriră și alți plugari, și capete răsturnate pe spate, de oameni mari și de pogănici, scrutau înălțimile. Câțiva băiețuși de pe lângă plugari își smulseră căciulile și le zvârliră în văzduh.

— De acum primăvara rămâne!

Linuștea a stăpânit și până acum peste hotar, dar după ce au început să cânte ciocârlile, părea și mai adâncă. Din înălțimi pătrundea clar și mărunț ciripitul, tot mai imaterial, cu cât se înălțau în cer păsăruicile cele sure.

De la o vreme cele fulgerate de lumină și de înălțimi cădeau ca gloanțe unde și unde, pe pajiștea rar înverzită sau pe arături.

Plugurile începură să umble iar.

Ionaș se întoarse la oile lui, care aveau miei mărișori, pe care soarele totuși încă nu răzbea să-i încălzească, și umblau strâmb și zgribuliți după mamele lor, încercând să sugă.

Își adună turmulița și o mână într-o parte a luncii, unde mai erau și alți copii cu oile cu miei. Unii erau copii de școală, mai mari ca Ionaș.

— Ați auzit? Ați văzut?

— Ciocârlile!

— D-apoi ce!

— Și acum sunt vreo cinci în văzduh. Nu se mai aud și nu se mai văd. Poate să le mai vedem când pică.

— De unde să pice?

— Din cer, vezi bine!

— Zboară până-n cer?

— Tu nu ai văzut?

— Uite, una a căzut!

— Unde?

— Acolo! Da' nu se vede!

— Cum să se vadă, că-i o pasăre mică!

— Nu-i așa de mică, zise Ionaș. Eu le-am văzut de aproape astă iarnă la noi în șură, în jurul cirezii de paie. Și ciocârlie și ciocârlan! Cel cu moț!

Un băiat din clasa a III-a, vecin cu Ionaș, zise:

— Le-am văzut și eu astă iarnă. Dar nu acelea-s ciocârlile care cântă.

— Cum nu? Nu-s ciocârlii?

— Așa le zicem și lor, dar ele nu cântă în aer. Acestea care se înalță în văzduh și cântă sunt mai mici și-s păsări călătoare. Nu rămân iarna la noi, ci se duc în țările calde.

Nici Ionaș, nici alți copii de seama lui nu voiau să creadă. Ciocârlia e numai una: și cea care vine iarna prin ogrăzi și pe drumuri, și cea care cântă primăvara.

— Nu, sunt două feluri de ciocârlii, ciocârlii întări școlarul. Așa ne-a învățat domnul învățător, așa e scris și în carte. Ba, ne-a arătat și chipurile lor pe niște tabele. Cântărețele sunt mai mici și nu-l moțate. Sunt păsări călătoare și numai primăvara se întorc la noi.

Ciobănașii rămaseră nedumeriți. Niciunul nu știuse că sunt două feluri de ciocârlii.

În vremea cât ei vorbeau se mai înălțară încă multe ciocârlii, oprindu-le vorbele și poruncindu-le să le urmărească și să le asculte.

Pe nesimțite se amestecă între ei și un fecioraș de vreo paisprezece ani care păzea oile primarului. Era un fel de sluguliță la primar, și-l chema Vasilică. Îl cunoșteau toți copiii care erau aici cu oile.

Vasilică era orfan și nu umblase la școală, nu știa carte, îl crescură niște rudenii îndepărtate până la vârsta de șapte ani, apoi îl dădură la stăpân. Erau în sat încă mulți copii săraci, cari gustară din vreme pâinea amară a străinului și care nu putură învăța carte.

După ce-i ascultă ciorovăindu-se asupra celor două soiuri de ciocârlii, Vasilică zise:

— Nu știu dacă-s mai multe feluri de ciocârlii, dar asta nici nu are însemnătate. Cântă una ori cântă alta, e tot atât. Dar care știe dintre voi pentru ce ciocârlia e singura pasăre cântătoare care nu se așează pe o ramură să cânte, sau pe pământ, din grâne ca pitpalaca, ci cântă numai în văzduh, înălțându-se spre soare? Asta v-a spus-o dascălu' la școală? Așa-i că nu v-a spus? Să vă spun eu, văd că niciunul nu știe.

Erau de toți vreo opt copii, trei care umblau la școală, ceilalți nu ajunseseră încă la vârsta cerută.

Vasilică știa multe povești și le mai spusese și altă dată. După ce își aruncară ochii după oițele lor, se adunară în jurul lui Vasilică, iar el, dregându-și glasul și săltându-și gluga în spate, începu:

— A fost odată un împărat și o împărăteasă, puternici și bogați și aveau un palat de aur pe care-l aprindea în fiecare zi senină soarele, încât de departe părea că a mai răsărit un soare și pe pământ. Nu aveau în sufletul lor decât o fată, dar ce mai fată, ruptă din soare, nu alta!

Pe vremea aceea erau zmei pe pământ care vrăjeau fetele frumoase de împărați și le duceau pe caii lor înaripați prin văzduh, pe tărâmul celălalt.

După ce crescuseră fata, împăratul o încuie în rândul de sus al palatului, unde erau uși de fier, și la fiecare ușă paznici cu arma la picior. Tot rândul de sus era al ei, unde trăia și se juca cu prietenele și servitoare și avea toate bunătățile la masă. Avea și jucării frumoase. Nu-i fu urât în anii cei dintâi ai zăvorării ei.

Spre răsărit și miazăzi, palatul, la rândul de sus, avea un singur geam de aur subțire, prin care se vedea soarele de dimineață până seara, dar nu te orbea cu lumina lui, așa că fata de împărat putea să-l privească mereu.

Dar la început Lia – căci Lia o chema pe fata împăratului – nu-i prea avea grija soarelui, ci se juca cu prietenele sale.

După trecerea anilor însă fata se juca tot mai puțin și rămânea adeseori pe gânduri. Era acum fată mare.

— Nu-ți mai place jocul? o întrebară prietenele.

— Ba-mi place.

— Nu-ți mai place de noi?

— Și de voi îmi place.

— Să iscodim jocuri noi, poate ți s-a urât de cele vechi.

— Nu mi s-a urât!

— Păi, dacă-i așa, cum poți tăcea cu ceasurile, și nu te uiți la noi?

— Nu tac!

— Dar ce faci?

— Vorbesc!

— Nu auzim nimic!

— Vorbesc fără cuvinte.

— Cu cine?

— Știu eu? Poate cu inima mea.

Când auzi doica fetei – căci și ea era cu Lia – vorba din urmă, ață la împărăteasă s-a dus.

— A venit vremea, stăpână!

— De bună seamă?

— A venit. Domnița nu se mai joacă și-i mereu tăcută și gânditoare.

— Îi voi spune împăratului să dea sfoară-n țară și să vină peștorii.

Împăratul se bucură lucrul mare; de când aștepta el vestea asta. Cobora spre bătrânețe și-i trebuia un ginere care să-l ajute la împărăție. Apoi, dacă se mărită fata, scapă și el de grija și teama lui de zi și de noapte: zmeii nu mai aveau putere să i-o răpească!

Se pomiră crainicii să strige vestea cea mare și în țară și în împărățiile vecine.

În vremea asta, prietenele Liei auziră că fata începe să cânte, ea singură, abia șoptit, un cântec care le făcea să tremure și inimile lor, și se mirau că fata de împărat nu se mai îndepărtează de geamul prin care soarele privea în palat.

Se uita la soare și cânta. Uneori glasul i se ridica și prietenele simțeau o dulceață nemaigustată, care le îmbolnăvea și le făcea visătoare.

Trecură săptămâni și luni, peștorii din lumea întregă începură să curgă la palat: fii de împărați, în scumpeturi îmbrăcați, pe cai negri încălecați, de război înarmați; crai voinici și tinerei, toți înalți și subțirei, se lipesc ochii de ei, și mulți feciori de plugari și de gazde păcurari, parcă-s niște ghinerari de cei mai tari. Toți prin curte caii-și poartă și-n vârtej se-nvârt în roată, strălucește curtea toată de lucirea armelor, de sclipirea hainelor, mirarea boierilor, topirea cucoanelor.

Toți boierii mari și mici se adunară la palat să vadă pe cine-și va alege fata împăratului; ei de soț și lor de crai.

LIBRIS | We know books

Împăratul hotărâse ca Lia să se uite din fereastră în curte, cu un măr de aur în mână, și de care-i va plăcea, să-l lovească cu mărul.

Dar fata privea cu ochii împăienjeniți în curte, nu izbi pe nici unul cu mărul, ci fugi în grabă la rândul de sus și rămase stână înaintea geamului de aur subțire, prin care privea soarele. Nu peste mult se auzi cântecul ei abia înfripat, dar așa de dulce și de duos, încât prietenele ei începură să suspine, iar doica ei a plânge.

Împăratul mai făcu proba zile în șir. Veniseră atâția pețitori, încât curtea se umplu de zece ori, tot voinici care mai de care.

Dar fata nu alese pe nici unul de soț și se grăbea mereu la geamul de aur prin care privea soarele.

Împăratul și împărăteasa se îmbolnăviră de întristare. Ce să fie cu fata lor? A pătruns cineva în locuința ei?

Paznicii răspunseră:

— Unde ne stau picioarele să ne stea și capetele, dacă om pământean va fi intrat în iatacurile ei.

Prietenele și servitoarele se jurară:

— Să-mpletim cosițe albe, dacă a pătruns aici și numai umbră de om!

Doica plângea cutremurându-se toată:

— Nimeni n-a intrat aici decât soarele prin geamul cel de aur subțire.

Chemară un vraci bătrân, care, ridicându-și sprâncenele cu cârja și privind-o pe Lia, oftă și zise:

— Aș bănuî că s-a îndrăgostit de soare.

— De soare! suspinară împăratul și împărăteasa. Ai îmbătrânit și dumneata degeaba, moșule!

Vraciul își trase cârja, sprâncenele-i căzură iar pe ochi și porni la drumul pe care venise. Când veni din peștera lui de munte tot mai văzu puțină lumină și pipăind cu cârja ținu drumul singur. Acum însă se împiedica la tot pasul, se izbea de lucrurile din palat și nu mai știa încotro să apuce.

— Dați-mi o călăuză să mă ducă acasă, zise el împăratului.

— Încoace ai venit singur.

— Da, mai vedeam ceva. Acum nu mai văd nimic. M-a orbit fata voastră.

— Spui prăpăstii!

— Nu, spun adevărul. Fata voastră e acum ca ruptă din soare. Voi n-ați văzut?

— Totdeauna a fost frumoasă!

— Frumoasă ca acum? Să ia vederile omului? Să orbească de tot pe un moșneag?

Împăratul înălță din umeri, ca și când ar zice că nu-și prindea mintea cu un bătrân, și-i dădu călăuza cerută.

...Trecu primăvara și vara, și începu toamna. Începu, dar ziua în loc să scadă, creștea mereu, și căldura verii se întetea. Soarele răsărea la vremea lui, dar apunea tot mai târziu.

După o vreme lumea rămase încremenită. Ce să fie asta? Cum s-a schimbat rânduiala firii? Nu mai vine toamna? Nu va mai fi iarnă? Și căldura care creștea mereu, odată cu ziua! Muncitorii lucrau să se spetească; nu puteau lăsa lucrul până nu apunea soarele! Dar soarele apunea tot mai târziu.

Oamenilor le venea nebunia, se usca tot ce mai era verde pe hotar. Muncitorii cădeau de osteneală prea multă, iar stăpânii nu-i scoteau din brazdă până nu apunea soarele. Nici pe ei, nici vitele de jug. Ajunseseră numai oasele și pielea. Vai de zilele lor!

Popii se apucaseră de slujbe, clopotele nu mai încetau. Cu ziua de cap, cititorii în stele nu se mai mișcau din palatele împăraților, să cerceteze și să spună ce minune va mai fi și asta.

Numai fata împăratului, Lia, se făcea din zi în zi mai frumoasă și cânta mai minunat privind, prin geamul subțire de aur, soarele.

Zarva din lume crescă mereu și ajunse până la palatul soarelui, unde muma lui de mult se minuna și-l întreba în toată seara de ce întârzie să vină la culcare, din zi în zi mai mult.

Dar soarele nu-i răspunse nimic, și bătrâna vedea că el adoarme mai greu, cu fiecare seară.

Când văzu că de la el nu poate afla nimic, iar zbuciumul muritorilor se înălță până la ea, se hotărî să pornească pe urmele lui să vadă ce-i cu minunea asta.

Îmbrăcată în neguri dese, într-o dimineață porni tiptil în urma soarelui, mersese tot după el și nu descoperi nici o piedică în drumul lui până ce ajunse la palatul de aur al împăratului. Acolo soarele se opri privind prin geamul cel subțire de aur. Se opri și bătrâna și văzu prin geam pe fata împăratului, pe Lia, cum se schimbă la față, cum se luminează, și o auzi cum începe să cânte.

Când o văzu și o auzi, muma soarelui tresări și se cutremură, ca și când ar fi intrat în ea toată tinerețea și frumusețea fetei de împărat. Așa frumoasă numai ea, muma soarelui, mai fusese la vremea ei; nu-i de mirare că se oprise fiul ei să vadă minunea! Dar soarele nu se grăbi să plece mai departe, părea că-și uitase de drumul lui. Își uită și bătrâna o vreme pentru ce era aici, tot privind pe Lia și sorbindu-i cântecul.

Când își veni în fire, soarele tot nemișcat, dar zarva și plângerea lumii se înalță până la ea și-și aduse aminte de ce pornise pe urmele soarelui.

— Adică asta este! suspină bătrâna. Aici întârzie! Dacă n-ar fi lumea și gemetele ei, n-aș zice nimic! Frumoasă fată, ca ruptă din soare. Sărmana fată! N-am ce-ți face, rânduiala firii nu se poate surpa, că se prăpădește lumea!

Și, ciuruindu-i lacrimile din ochi, muma soarelui șopti o vrajă și schimbă pe fata împăratului în păsăruica asta ce-i zice ciocârlie, și o meni să se înalțe în văzduh în toată primăvara, drept spre soare, jucând în cercuri tot mai mici și cântându-și cântecul, dar să nu poată ajunge niciodată până la el, să strice crugul¹ lumii și să se răstoarne rânduiala firii.

Un colț din geamul subțire de aur se topi și prin deschizătură țâșni păsăruica cenușie, iar soarele porni grăbit pe drumul lui către asfințit.

Și pe dată se puse pe lume toamnă târzie cu ploii dese și vânturi reci, și lumea scăpă de prăpăd....

Vasilică trebui să-și curme mai de multe ori firul povestirii, ciobănașii dădeau buzna să-și adune oile care se răzletiseră și se întorceau cu sufletul la gură să audă mai departe.

După ce isprăvi, Vasilică întrebă pe școlari:
— Povestea asta v-a spus-o dascălul?
Copiii clătinară cu tristețe din cap că nu.
— Dacă-i așa, nu v-a spus nici cântecul ciocârliei.
— Nu ni l-a spus.
— Să vi-l spun tot eu, și dacă puteți să-l învățați și voi. Vi-l spun de mai multe ori. Vine așa:

Lie, Lie,
Ciocârlie,
Primăverii,
Ești solie,
Cerurilor bucurie,
Plugarilor veselie,
Lumii-ntregi
Minunăție!
Tot rotind,
Mărunt cântând,
De pe lunci,
De pe ogoare,
Urci în soare;

Ametești de înălțare,
De lumina
Cea prea tare,
Fulgerată,
Săgetată,
Cazi prin vânt
Vâjeind,
Iar pe pământ:
Bulgăraș
Cât pumnul meu
Aldui²-te-ar Dumnezeu!

¹ Crugul lumii – rostul lumii

² Aldui-te-ar – a te lovi, a te binecuvânta

— Nu-i greu cântecul ciocârliei, nu-i așa, măi copii? Vi l-oi spune eu de mai multe ori să-l învățați și voi, și când veți vedea ciocârlia înălțându-se în senin să li-l spuneți, că le place!

Vasilică tăcu, își săltă gluga între umeri și porni îngrijorat după oile care le păștea, și care ajunseseră departe, risipite. Doamne ferește, să nu se piardă vreuna! N-ar mai putea să dea ochii cu stăpânul cel rău! Ar trebui să ia lumea în cap!

Se apropia amiaza și ciocârliele se înălțau acum mai rar în văzduh. Era un senin înalt și soarele încălzea bineșor.

Mieii mai mari se înviorară și căutau margini la pâraie, începând să joace. Dar cei mai mici erau tot zgribuliți și se purtau strâmb printre ei, încercând mereu să sugă.

Mieii mărișori își scuturau în joc clopoștii de acioaie³, iar oile behăiau din când în când după ei.

Ciobănașii îmbucară câte ceva din trăistucile lor vărgate cu roșu. Abia într-un târziu începură să prindă limbă și să încerce a spune cântecul ciocârliei. Până îl vor învăța bine, mai trebuia.

Unul dintre școlari zise:

— Măine îmi aduc caiet și creion și-l rog pe Vasilică să mi-l spună rar, să-l pot scrie. Pe urmă îl învățăm cu toții mai ușor.

— Da' dacă-l învățăm și-l vom spune, oare ne va auzi ciocârlia? întrebă cel mai mic dintre ei, abia cât genunchele.

— Vezi bine că ne-aude, răspunse altul mai mărișor. N-ai auzit ce-a zis Vasilică? Apoi el toate le știe!

Dis de dimineață pe ulița care duce către lunile satului trec bărbați, feciori și, mai rar, copilandri, cu coasele în spete. În traista de pânză de pe umăr își duc merinde pe-o zi, teocul, cuteda, nicovala, ciocanul, uneltele de lipsă pentru a bate coasele, când li se îngroașă limba și cuteda nu mai ascute. Cosașii le bat de trei ori pe zi, dimineața, la amiaza și la ojină, dar când cosesc în iarbă cotorasă ori prea bătrână, tășul coaselor se tocește mai repede și trebuie să le bată mai de multe ori.

Au plecat aproape cu noaptea-n cap pentru a avea vreme să bată acolo în lunci și coasele, și să se apuce de lucru pe răcoare, până-i iarba încă plină de rouă.

Roua cade din belșug; până înainte cu vreo trei zile a fost vreme ploioasă, acum s-a înseninat, peste zi sunt călduri mari, dar nopțile sunt răcoroase.

Merg cosași singuratici, ori câte doi, câte patru, sau în pâlcuri, și ulița răsună de vorbele lor pline de sănătate, limpezi și tari, cari trec ușor prin aerul proaspăt. Uneori dintr-un pâlc izvorăsc râsete, și câte unul se izbește cu palma peste ȋtarii de pânză albă.

Cei care merg în grupuri au să cosească împreună și fac, de pe drum, prinsori de întrecere, glumind asupra hârniceii unuia sau altuia, sau laudându-se cât e de meșter cutare la coasă.

— La coasă nu-i destul să fii în putere, e nevoie și de meșteșug. Să știi cum să aduci toporăștea din brațele amândurora, să nu iei brazda prea lată, nici să te pleci prea tare, nici să rămâi aproape în picioare. Și, mai cu seamă, să nu te grăbești, ci să ții același pas, vorbește un țaran știrb de-un dinte din față, lat în spate, vânjos în picioare și în brațe.

— Îi spui popii căzanie, zise altul, toate le știm și noi ca și tine, Știrbule. Dar lucrul de căpetenie l-ai uitat.

— Ce-am uitat? Să ascuți coasa?

³ Acioaie – metal, clopoștii de tablă.